

28 mai 2014

Dj-8 nr. 236

AVIZ

asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(nr.180 din 15.05.2014)

Examinînd proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului, cu adresa nr.180 din 15.05.2014, DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ, în temeiul art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, avizează proiectul cu următoarele observații și propuneri.

I. Observații generale.

1. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, Legii nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar, Legii nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate, Codului electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997, Codului audiovizualului al Republicii Moldova, nr.260-XVI din 27 iulie 2006, Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, Legii nr.170-XVI din 19 iulie 2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, Legii presei nr.243-XIII din 26 octombrie 1994, Legii nr.271-XIII din 9 noiembrie 1994 cu privire la protecția civilă, Regulamentului Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 2 aprilie 1996, Codului contravențional al Republicii Moldova, nr.218-XVI din 24 octombrie 2008, Legii ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995, Legii nr. 140-XV din 10 mai 2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii și Codului muncii al Republicii Moldova, nr.154-XV din 28 martie 2003, în acord cu *Programul național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015*, aprobat de Guvern prin Hotărîrea 933 din 31.12.2009, cu modificările și completările ulterioare, adoptată întru executarea prevederilor art. 17 al Legii nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

2. Astfel, proiectul legii reglementează un domeniu important al relațiilor sociale: problematica privind condiția femeii în societatea contemporană și egalitatea de șanse a femeilor și bărbaților fără discriminări bazate pe apartenența la sex, preocupând atât societatea civilă cât și foruri guvernamentale și neguvernamentale din diferite țări, precum instituții și organizații internaționale, care au adoptat recomandări și reglementări în materie la nivelul Uniunii Europene și al Organizației Națiunilor Unite și au inițiat acțiuni și manifestări specifice pe plan regional și mondial. În context, proiectul este menit să completeze legislația internă în diverse sectoare de activitate și să integreze procesului de armonizare cu legislația comunitară în domeniu.

3. Sub acest din urmă aspect, în afara actelor internaționale, enunțate în Nota informativă, semnalăm că în legislația comunitară Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă), se referă la accesul de muncă, inclusiv promovare, la formarea profesională, condițiile de muncă și remunerația, sistemele profesionale de securitate socială, modalități de aplicare efectivă a principiului de egalitate de gen prin stabilirea unor proceduri corespunzătoare, în Directiva 2010/41/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 iulie 2010 se referă la aplicarea principiului egalității de tratament între bărbații și femeile care desfășoară o activitate independentă, iar pe plan internațional, Organizația mondială a Muncii a reglementat acest domeniu prin Convenția nr.100 din 29.06.1951 privind egalitatea de remunerare a mîinii de lucru masculine și a mîinii de lucru feminine pentru o muncă de valoare egală, în sensul aplicării unei remunerații egale forței de muncă masculine și feminine pentru o muncă de valoare egală, precum și prin Convenția nr.111 din 25 iunie 1958 privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei, consacrată nediscriminării în domeniul forței de muncă și exercitării profesiei, care interzice orice discriminare, excludere sau preferință bazată pe rasă, culoare, sex, religie, convingeri politice, ascendență națională sau orice alt motiv de discriminare.

4. În ceea ce privește participarea femeii la procesul decizional prin introducerea sistemului cotei obligatorii de reprezentare a femeilor în Parlamentul Republicii Moldova și în Guvern, avînd ca scop asigurarea creșterii gradului de reprezentare a femeilor în viața politică, se constată că această propunere este foarte actuală. Or, deși cadrul legislativ din Republica Moldova a instituit egalitatea între bărbați și femei, realitatea demonstrează că, în ceea ce privește reprezentarea politică, aceasta rămîne încă scăzută, cu mult sub media europeană.

Astfel, prezentul proiect de lege urmărește realizarea trecerii de la "*egalitatea de șanse*" la "*egalitatea rezultatelor*" privind reprezentarea echitabilă a femeilor în procesul decizional, prin introducerea obligativității pentru partidele politice de a

propune, la alegerile legislative, un procent minim de 40% de femei precum și pentru Prim-Ministrul Republicii Moldova la formarea Guvernului. În acest sens considerăm că simultan urmează a fi introduse și sancțiuni în Legea nr.5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, ca în cazul neîndeplinirii acestei condiții, respectivul partid politic să piardă subvenția anuală de la bugetul de stat, prevăzută în art.25 alin.(1) lit.c) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice. Mai mult, considerăm că Legea nr.5/2006, ar trebui instantaneu completată cu norme ce să stabilească expres că, *măsurile pentru promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex se aplică în atât în sectorul public cât și în cel privat, în domeniul muncii, educației, sănătății, culturii și informării, politicii, participării la decizie, furnizării și accesului la bunuri și servicii, cu privire la constituirea, echiparea sau extinderea unei întreprinderi ori începerea sau extinderea oricărei alte forme de activitate independentă, precum și în alte domenii reglementate prin legi speciale, iar materia reglementată de Legea nr.5/2006 prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative; partidele politice au obligația să prevadă în statutele și regulamentele interne acțiuni pozitive în favoarea sexului subreprezentat la nivel de decizie, precum și să asigure reprezentarea echilibrată a femeilor și bărbaților în propunerea candidaților la alegerile locale și parlamentare; instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, structurile de dialog social patronatele și sindicatele, partidele politice asigură reprezentarea echitabilă a femeilor și bărbaților la toate nivelurile decizionale.*

5. Prin conținutul său normativ, proiectul se încadrează în categoria legilor organice, potrivit art.72 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova.

II. *Observații de redactare și de tehnică legislativă.*

1.La art.I,

a) *partea introductivă*, pentru respectarea caracterului unitar în redactarea actelor legislative, sugerăm eliminarea sintagmei „și completările”.

Reținem observația pentru toate situațiile similare din *partea introductivă a art.II - art.X, art.XII-art.XIII, art.XV-art.XVI* din proiect;

b) pentru precizia și claritatea textului, sugerăm reformularea *pct.4*, după următorul model:

”La articolul 27 alineatul doi, punctul 4 va avea următorul cuprins:

«4) formează și propune componența Guvernul în modul stabilit, respectând o cota de reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe »; ”.

2. La *art.III*, pentru folosirea unei terminologii unitare la redactarea actelor legislative, sugerăm substituirea cuvântului *”textul”* cu *”cuvintele”*.

Această observație este valabilă , în mod corespunzător, și pentru textul *art. VI*.

3. La *art.IV, pct.1* pentru corectitudinea redactării textul normei trebuie să debuteze cu prepoziția "*La*".

Această observație este valabilă și pentru *pct.2* din acest articol.

Totodată, prepoziția "*la*" din debutul alineatelor din acest punct urmează a fi eliminată ca superfluă.

4.La *art.V*, semnalăm că textul propus pentru completarea alin.(6) art.12 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, în raport cu rectificările propuse la *art.I pct.4, art.VIII pct.1 alineatul doi, art.XI pct.3 din prezentul proiect*, are caracter de recomandare. Or, actele legislative trebuie redactate într-un stil juridic specific normativ, clar, precis, sobru, concis și să excludă orice echivoc.

5. La *art. VI*, semnalăm că termenul "*lehzelor*" propus pentru art.9 punctul 14) din legea 1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar este unul eronat.

Sugerăm revederea acestui termen.

6. La *art. VII*, sugerăm reformularea textului articolului, după următorul model:

"Art.VII.- La articolul 1 din Legea nr.1227/XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.67/68, art.555), cu modificările ulterioare, în definiția noțiunii „publicitate neadecvată» după cuvântul «amorală» se introduce cuvântul «sexistă»; ".

7. La *art. VIII*,

a) *pct.1*, semnalăm că expresia "*dezagregate pe sexe*", din textul literei o) alin.(1) din art.26 al Codului electoral, nu se justifică și propunem substituirea ei cu cuvintele "*divizate pe criteriu de gen*";

b) *pct.1 alineatul doi*, pentru unitate în redactare recomandăm scrierea textului propus pentru litera h¹) alin.(1) art.26 al Codului electoral, după următorul model:

"h¹) asigură monitorizarea respectării principiului egalității de gen în campania electorală pentru alegerile parlamentare și alegerile locale;"

c) *pct.5*, pentru o corectă redactare, în textul propus pentru alin.(1²) al art.126 din Codul electoral, sugerăm eliminarea cuvântului «*acestor*», iar după cuvântul «*cerințe*» de introdus expresia «*prevăzute la (1¹) din prezentul articol*».

8. La *art.X pct.2*,

a) avînd în vedere caracterul declarativ al (1) și (5) din textul art.124¹ propus în Codul muncii, ce reglementează concediul paternal, pentru respectarea normelor tehnicii legislative, sugerăm eliminarea acestora, dîndu-se textelor alineatelor din acest articol o nouă renumerotare.

Totodată, sugerăm formularea unui alineat nou în cuprinsul normei propuse în Codul muncii, care să stabilească dreptul tatălui copilului la concediul neefectuat de către mama copilului, în cazul decesului ei în timpul nașterii, după următorul model:

"() În cazul decesului mamei copilului în timpul nașterii, tatăl copilului beneficiază de concediul neefectuat de către mamă. "

b) concomitent, pentru o exprimare adecvată în context, la alin.(3) din norma propusă în Codul muncii, sugerăm substituirea cuvintelor *"în baza unei cereri scrise"* cu cuvintele *"la cerere"*, iar la alin.(4) din aceeași normă, cuvintele *"dat"* și *"este"* de substituit, respectiv cu cuvintele *"paternal"* și *"se"*;

c) pentru rigoarea redactării, sugerăm reformularea textului alin.(6) din norma propusă, după următorul model:

"Crearea impedimentelor de către angajator la realizarea concediului parental constituie o discriminare și se sancționează conform legii."

9. La *art.X pct.5*, referitor la norma propusă pentru art.386 alin.(4¹) din Codul muncii, semnalăm că textul acestei propuneri este limitativ și constrînge organele sindicale în probleme de egalitate de gen, acordîndu-le doar dreptul de a *"înainta recomandări"* angajatorilor și autorităților publice în acest sens. Pe acest motiv, sugerăm reformularea *pct.5*, după următorul model:

" 5. La articolul 386, alineatul (4), va avea următorul cuprins:

«4) La depistarea în unități a nerespectării cerințelor de securitatea și sănătatea în muncă, a tăinuirii accidentelor de muncă și a cazurilor de contractare a bolilor profesionale ori a cercetării neobiective a acestor fapte, a cazurilor de discriminare pe criteriu de sex și a condițiilor ce le favorizează, sindicatele sînt în drept să ceară conducătorilor acestor unități, autorităților publice competente luarea unor măsuri urgente, inclusiv întreruperea lucrărilor și suspendarea deciziilor angajatorului care contravin legislației cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, cu privire la egalitatea de șanse între femei și bărbați, tragerea persoanelor vinovate la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare, cu convențiile colective și cu contractele colective de muncă. »"

10. La *art.XI*,

a) *pct.8 primul alineat*, cuvintele "*primul alineat*", urmează a fi înlocuite cu cuvintele "*partea introductivă*", iar *alineatul doi* va debuta cu cuvântul "*articolul*";

b) semnalăm că norma de la *pct.13*, în care se propune instituirea *Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității*, dar fără a reglementa statutul juridic al acestei structuri, modul de activitate, relațiile cu instituțiile publice și alte instituții, finanțarea, structura, etc. Mai mult, nici în Nota informativă adițională la prezentul proiect de lege nu se regăsește o argumentare în acest sens.

Sugerăm reanalizarea normei propuse la *pct.13 art.XI* din prezentul proiect de lege.

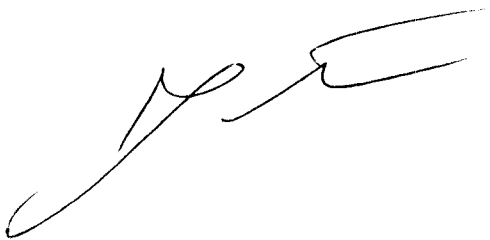
11. La *art.XII, pct.3*, avînd în vedere că în partea introductivă a *alin.(1)* al *art.41* din Codul audiovizualului, este utilizată expresia "*să asigure:*", sugerăm reformularea textului propus pentru *litera d)* din norma amintită, după cum urmează:

"respectarea drepturilor omului, a principiului egalității de gen;".

12. La *art.XIII*,

pct.1, referitor la textul de completare a *art.14 alin.(2)* din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația public locală, pentru rigoare normativă sugerăm completarea în final a normei propuse cu cuvintele "*egalității de gen*".

Această observație este valabilă, în mod corespunzător și pentru textele propuse la *art.29 alin.(1)* și *art.43 alin.(1)* din Legea nr.436/2006 de la *pct.2* și *pct.4* din prezentul articol.

Ion Creangă
Șef Direcție

Ex: L. Sirețanu